

9. Voorstel van EU langetermijnstrategie klimaat

KERNINFORMATIE

Titel	A clean planet for all -een strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie tegen 2050
Publicatiedatum	28/11/2018

HOOFDACTOREN EU

Europese Commissie	Wordt voornamelijk getrokken door DG CLIMA, maar ook andere diensten (bv. DG ENER) zijn nauw betrokken.
Raad van de EU	Wordt besproken in verschillende Raadsformaties, en ook door de Europese Raad. centrale rol voor Raad Milieu, mogelijk thematisch vergaderingen van Raads werkgroep Milieu aangevuld met vertegenwoordigers van andere departementen
Europees Parlement	Nog niet aangeduid

HOOFDACTOREN VLAANDEREN

Trekkend Vlaams minister	<p>Binnen België wordt het dossier geco-piloteerd door filières Leefmilieu en Energie (concrete onderlinge werkafspraken moeten hiervoor worden vastgelegd)</p> <p>Belgisch Piloot voor Leefmilieu via CCIM: Koen Meeus (FOD Leefmilieu) Belgisch Piloot voor Energie via ENOVER: Niels De Schampeleire (VEA) Zij zorgen voor informatiedoorstroming en coördinatie van posities via een pilootnetwerk van gemandateerde ambtenaren en kabinetsmedewerkers. Het Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid (CCIM) heeft reeds een netwerk samengesteld met federale en gewestelijke vertegenwoordigers van de diverse betrokken departementen. Ditzelfde netwerk zal door beide piloten gebruikt worden voor coördinaties via email of vergaderingen (afhankelijk van het onderwerp wordt de email dan verstuurd door ofwel de piloot Leefmilieu ofwel de piloot Energie). Indien nodig zullen er via DGE-vergaderingen Belgische posities politiek vastgelegd worden.</p> <p>Vlaams minister voor Leefmilieu: Koen Van den Heuvel Vlaams minister voor Energie: Lydia Peeters</p>
Betrokken Vlaams ministers	Gezien de brede impact van het dossier is de volledige Vlaamse regering betrokken.
Trekkend Vlaams beleidsdomein	Departement Omgeving trekt vanuit filière Leefmilieu : Julien Matheys Vlaams Energie Agentschap trekt vanuit filière Energie : Niels De Schampeleire
Betrokken Vlaamse beleidsdomeinen	Gezien de brede impact van het dossier is de volledige Vlaamse Overheid betrokken. Via SOIA zijn alle andere beleidsdomeinen opgeroepen om gemandateerde ambtenaren af te vaardigen in het pilootnetwerk. De Vlaamse leden van dit netwerk worden als Vlaams SOIA dossierteam

	<p>betrokken bij de Vlaamse coördinatie. Zie hieronder voor meer info over hoe de coördinatie zal gebeuren.</p> <p>Specifieke beleidsdomeinen en entiteiten die in deze fase al belangstelling hebben getoond voor het dossier en ambtenaren hebben aangeduid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Departement BuZa • Departement MOW • Departement EWI • Departement LV • OVAM • VMM • VEA • ILVO • INBO
<p>Vlaamse Belanghebbenden</p>	<p>Gezien de brede implicaties van de voorgestelde transitie op de maatschappij zijn verschillende Vlaamse belanghebbenden relevant, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkgeversorganisaties & sectorfederaties • Middenveldorganisaties waaronder NGO's en vakbonden • Onderzoeksinstellingen <p>Consultatie van Vlaamse stakeholders zal georganiseerd worden later in het proces van zodra er nadere analyses beschikbaar zijn van de impact voor Vlaanderen.</p> <p>Vleva en MiNa-raad voorzien al een eerste info-event op 17/1/2019 met toelichting van dit dossier door de EU Commissie. Het zal een goede eerste gelegenheid zijn om met de maatschappelijk betrokkenen te overleggen over het verder proces en hun rol daarin. Op 30/01/2019 wordt het dossier ook besproken op de CCIM stakeholder dialoog.</p>

BESHIKBARE INFORMATIE OVER HET TE VERWACHTEN INITIATIEF

Essentie van het voorstel

De Europese Commissie onderzoekt in haar voorstel verschillende scenario's om de Europese broeikasgasemissies tegen 2050 drastisch te reduceren (gaande van -80% tot netto-nuluitstoot). Ze stelt daarbij voor om een netto-nuluitstoot tegen 2050 als langetermijndoelstelling aan te nemen, en voorziet twee scenario's waarmee deze doelstelling behaald kan worden.

De Commissie stelt op basis van deze analyse dat de weg naar een klimaatneutrale economie gebaseerd zal zijn op hervormingen op basis van een zeven, strategische bouwstenen:

1. Het maximaliseren van de voordelen van **energie-efficiëntie**, inclusief gebouwen met nul-uitstoot.
2. Het maximaliseren van de uitrol van **hernieuwbare energie** en het elektrificeren om de energievoorziening volledig koolstofvrij te maken
3. Het omarmen van **propere, veilige en geconnecteerde mobiliteit**
4. Een **competitieve EU industrie en de circulaire economie** als centraal element om de uitstoot te verminderen
5. Het ontwikkelen van **een adequaat, slim infrastructuurnetwerk en interconnecties**
6. De vruchten van **de bio-economie** plukken en essentiële **koolstofputten** creëren.
7. De resterende CO₂-uitstoot aanpakken met **koolstofafvang en -opslag (CCS)**

Inschatting van het voorstel

De voorgestelde transitie naar een klimaatneutrale economie zal significante en radicale inspanningen en wijzigingen vergen binnen alle beleidsdomeinen en op alle beleidsniveaus. De potentiële impact op het Vlaams beleid en bij uitbreiding de Vlaamse maatschappij kan moeilijk overschat worden. De transitie bevat zowel opportuniteiten (bv. verminderde import van brandstoffen en materialen, verhoogde binnenlandse investeringen) als risico's (bv. competitiviteitsverlies t.o.v. regio's met minder ambitieus klimaatbeleid) op socio-economisch vlak.

De Commissie heeft bij haar Communicatie een uitgebreide Impact Analyse toegevoegd waarin de impact van de verschillende scenario's op de verschillende sectoren in kaart wordt gebracht. In eerste instantie is een grondige studie van deze analyse wenselijk om een beter zicht te krijgen op de verwachte impact (en achterliggende assumpties en randvoorwaarden). Van daaruit zal ook de verwachte impact op België/Vlaanderen zo goed mogelijk in kaart gebracht worden (in de mate van het mogelijke, gezien de relatief strakke timing).

Europees besluitvormingsproces

Het Europees besluitvormingsproces en de voorziene timing is nog niet helemaal duidelijk. Het is alvast de bedoeling om het dossier in de komende maanden te bespreken in verschillende Raadsformaties, zodat alle relevante beleidsdomeinen het kunnen bespreken. Het dossier zal ook besproken worden op de informele Europese Raad van begin mei 2019 in Sibiu (over de toekomst van de EU). Deze situatie vraagt een efficiënte inter-departementale Belgische coördinatie.

Een formeel akkoord zal zijn voor de Europese Raad van juni 2019 ten vroegste, maar het is ook mogelijk dat dit pas zal behandeld worden door de Europese Raad in de tweede helft van 2019. In elk geval wordt de EU verwacht om tegen begin 2020 haar Langetermijnstrategie te communiceren onder het Akkoord van Parijs.

Aanpak intern Vlaamse coördinatie

Er is een Vlaams netwerk opgericht, bestaande uit experts/vertegenwoordigers van de verschillende Departementen en Agentschappen. Zowel de coördinatie voor Leefmilieu als voor Energie zal verlopen via ditzelfde netwerk, hoewel via een verschillend proces:

Aanpak voor Leefmilieu:

- Zodra de Vlaamse trekker Leefmilieu relevante info ontvangt van de Belgische CCIM piloot, wordt deze info doorgestuurd naar het Vlaams netwerk;
- Indien het gaat om een voorstel van Belgische reactie of standpunt, vraagt de Vlaamse trekker daarbij om eventuele aandachtspunten te communiceren binnen het Vlaams netwerk;
- De Vlaamse trekker stelt een voorstel van Vlaamse reactie op – rekening houdend met de ontvangen feedback en het bestaande BE/VL standpunt - en stuurt dit voorstel ter finale goedkeuring rond binnen het Vlaams netwerk;
- De leden van het Vlaams netwerk zijn zelf verantwoordelijk om in te schatten in welke mate afstemming met hun respectievelijke kabinetten nodig is bij de bovenstaande stappen;
- Punten waarover er geen consensus bestaat binnen het Vlaams netwerk worden hoe dan ook voorgelegd aan het politiek niveau, en worden niet weerhouden in de Vlaamse reactie zolang er hierover geen politiek akkoord bestaat tussen de verschillende betrokken kabinetten;
- Ook belangrijke wijzigingen aan het Belgisch standpunt (bv. inname positie over het te verkies LT ambitieniveau) worden hoe dan ook voorgelegd aan het politieke niveau.

De Belgische ENOVER piloot is tevens Vlaamse trekker Energie. De werkwijze voor de intern Vlaamse coördinatie hangt af van de tijdsdruk:

- Indien de tijd het toelaat, stemt de Vlaamse trekker Energie zijn voorstel van Belgische reactie/standpunt eerst intern Vlaams af (via het voornoemde intern Vlaamse netwerk) alvorens dit als ENOVER piloot rond te sturen binnen het ENOVER netwerk;
- Indien de tijdsdruk deze eerste werkwijze niet toelaat, stuurt de ENOVER piloot zijn voorstel van Belgische reactie tegelijkertijd door naar zowel het Belgische ENOVER netwerk als het intern Vlaamse netwerk, en compileert hij tegelijkertijd de ontvangen feedback die hij ontvangt uit zowel het Belgische ENOVER netwerk als het intern Vlaamse netwerk.

EERSTE VLAAMSE POSITIE

Dit belangrijk dossier vraagt nog grondige analyse van de Mededeling en zijn bijlagen, vooraleer een inhoudelijke positie te kunnen innemen.

Eerste inschatting conform verslag van DGE van 17/12/2018 :

In eerste instantie wil het Vlaams Gewest de Commissie bedanken voor het geleverde werk, en het feit dat de Commissie in haar analyse ook twee scenario's heeft opgenomen die leiden tot een netto-nuluitstoot tegen 2050. Daarbij wenst het Vlaams Gewest te analyseren welk scenario/doelstelling tegen 2050 uiteindelijk te verkiezen is.

Eerst dient er een beter inzicht gekregen te worden in de verschillende scenario's, hun achterliggende assumpties en hun gemodelleerde impact. Daarbij wil het Vlaams Gewest ook nagaan wat de verwachte socio-economische impact is op de verschillende deelsectoren is, en welke maatschappelijke kosten en baten de transitie met zich mee kan brengen. Deze analyse gebeurt bij voorkeur ook op Belgisch of Vlaams niveau. Er zal daarom gevraagd worden aan de Commissie of er ook resultaten op lidstaat niveau beschikbaar zijn en/of de achterliggende assumpties van de modelering gedeeld kunnen worden zodat we op basis hiervan eventueel een eigen analyse uitvoeren op Belgisch niveau.

De Commissie stelt in haar voorstel dat een Europese reductie naar een netto-nuluitstoot tegen 2050 in lijn ligt met de 1,5°C doelstelling uit het Akkoord van Parijs. Een dergelijke reductie ligt in lijn met een billijke Europese bijdrage aan de 1,5°C doelstelling, maar het effectief behalen van deze temperatuurdoelstelling is afhankelijk van de ambitie van alle partijen bij het Akkoord.

Het is tenslotte positief dat de Commissie in haar mededeling ook de nodige aandacht geeft aan de nood voor een eerlijke transitie ('just transition'), en de nood aan een breed publiek debat over deze transitie om tot een breed gedragen toekomstvisie te komen.

Om de samenhang en synergiën tussen de EU strategie en de nationale strategieën te verzekeren, is het allereerst belangrijk om tijdig tot een gemeenschappelijke visie voor de EU te komen.

EUROPESE AANVANGSEFFECTBEOORDELING, OPENBARE RAADPLEGING, ROUTEKAART

Het voorstel van de Commissie bestaat uit:

- De communicatie 'A Clean Planet for all'
- Een 'in-depth analysis' bij deze Communicatie (= Impact Assessment);
- 4 factsheets over het voorstel van langetermijnstrategie
- 10 factsheets over EU-initiatieven die bijdragen aan de transitie
- Een FAQ en een persbericht

Alle documenten zijn beschikbaar op onderstaande link:

https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en#tab-0-1

De openbare raadpleging liep van 17 juli 2018 tot 9 oktober 2018 en is raadpleegbaar op: https://ec.europa.eu/clima/consultations/strategy-long-term-eu-greenhouse-gas-emissions-reductions_en

Er is op 13 juli 2018 een routekaart gepubliceerd: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-3742094_en